

ŞİDDET SUÇLARININ İŞLENME YÖNTEMLERİ

Dr. Ersan ÖZKAN*
Dr. Ali Rıza BAYLAN**

ÖZET:

Şiddet suçları, toplumsal psikolojiyi olumsuz etkileyen suçlardır. Hem şiddet suçlarının hem de bu suç faillerin ortak bazı özellikleri olmakla birlikte, geniş bir alanda farklı motiflerle işlenebilmektedirler. Şiddet suçları fiziksel şiddet, cinsel şiddet, psikolojik şiddet, ihmal ve yoksun bırakılma şeklinde açığa çıkabilmektedir. Fiziksel şiddet suçları ile mağdurlar arasında genellikle bir tanışma söz konusu iken, cinsel şiddet suçlarında genellikle zanlı ve mağdur birbirlerini tanımamaktadırlar. Bu suçlar kimi zaman töreler, kimi zaman ruhsal rahatsızlıklar, kimi zaman kültürel gerekçeler kimi zamansa mahalle baskıları sonucu işlenmektedir.

Şiddet suçlarının doğru anlaşılması oldukça önemlidir. Bunun için öncelikli olarak insan davranışlarını iyi bilmek gerekmektedir. Bu nedenle bu alanla ilgili aktörlerin, politikacıların, sosyal hizmet uzmanlarının, kolluk kuvvetlerinin, halkın farkındalığının artırılması ve doğru davranış tarzlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Özellikle şiddet suçlarının işlenme yöntemlerinin iyi bilinerek, tam olarak sayısı yeterince bilinmeyen bu suçların raporlanmasının kolaylaştırılması ve ilgili tedbirlerin bu doğrultuda alınmasına çaba sarf edilmelidir.

---

* Dr., Polis Akademisi Başkanlığı Hatay PMYO, erozkan@yahoo.com

** Dr., Polis Akademisi Başkanlığı Elmadag PMYO, alibaylan@hotmail.com

1. GİRİŞ

Suçlar işlendiği toplumda sosyal düzeni bozarak, gelişmeye engel olmaktadır. Şiddet suçları işlendiklerinde toplumda hatta yaygın olarak tüm ülkede infial yaratmakta ancak bu konuda yeterli çalışma yapılmamakta ve politikalar geliştirilememektedir.

Avrupa’da ve Amerika Birleşik Devletleri’nde bu alanda yapılmış çalışmalar bulunmaktadır. Bununla birlikte Türkiye’de şiddet suçluları mercek altına alınıp yeterli düzeyde incelenmemiştir. Bahse konu yerlerde yapılan çalışmalarda; yoksulluk, eğitim ve şüphelinin psikolojik durumu gibi sebepler şiddet suçlarının temel nedenleri arasında sıralanmıştır.

Suçla mücadelede suçlu tipolojisi çıkarılması oldukça önemlidir. Ancak suçlu tipolojisi kadar önemli olan, suç tipolojisi içinde değerlendirilebilecek olan suç işleme yöntemi de (modus operandi) o kadar önemlidir. Şüpheli öğrenilen ve geliştirilen bir süreç içerisinde suç işledikçe, suç işleme yöntemini geliştirmekte, suçta uzmanlaşmakta ve zamanla kendine özgü bir yöntem oluşturmaktadır. Bu bölümde hangi şiddet suçlarının hangi yöntemlerle işlendiği incelenecektir.

2. ŞİDDET TÜRLERİ

Şiddeti önlemeye yönelik çalışmalarda şiddetin tipolojisi önem arz etmektedir. Şiddet deyince aklımıza tek bir şiddet türü mü geliyor yoksa farklı şiddet türleri var mıdır? Tabii ki şiddeti tek bir kategoride ele almak mümkün değildir. Farklı şiddet türleri kendine özgü, karakteristik özelliklere sahiptir. Mire ve Roberson şiddeti insanlar arası şiddet ve diğerleri diye iki ana kısımda incelemektedir¹. İnsanlar arası şiddet bir kişinin diğer bireylere karşı kasıtlı tehdidini, teşebbüsünü ya da gerçekte fiziksel zarar vermesini ifade etmektedir². Bu tanımda özellikle fiziksel ve ruhsal zarara vurgu yapılmaktadır. Fiziksel ve ruhsal çöküntü yaşayan insanlarda, sinir sistemi zayıflamış olduğundan psikolojik saldırganlık artar. Bu tarz şiddet sadece evde değil iş ortamında da yaygındır.

Ceza davalarında hukukçular suçu tasnif edip ona göre şüphelinin yargılanmasını sağlarlar. Peki, şiddet suçu dediğimizde ne anlıyoruz?, şiddet suçlarını sosyal kontekste tanımlamaya çalışıyor³. Ama Dünya Sağlık Örgütü’nün ve birçok akademisyenin kabul ettiği şiddet tanımını aşağıdaki gibidir⁴;

¹ Mire, S. & Roberson, C, The Study of Violent Crime: Its Correlates and Concerns. CRC Press December 14, 2010, s. 7.

² Reiss, Albert J., Jr., and Roth, Jeffrey A., (Ed.)(1993). Understanding and Preventing Violence. National Academy Press Washington, D.C. 1993, s. 31-32.

³ Stanko, Elizabeth Anne, The Meanings of Violence. Taylor & Francis Group, 2003, s. 89-90.

⁴ World Health Organization. (2014). Definition and typology of violence. <http://www.who.int/violenceprevention/approach/definition/en/>

"kişinin kendine karşı, başka bir kişi ya da bir grup veya topluluğa karşı, tehdit veya gerçek, kasıtlı fiziksel güç veya iktidarın kullanımı sonucunda; yaralanma, ölüm, psikolojik zarar, gelişme bozukluğu, ya da yoksunluğa sebebiyet vermesidir."

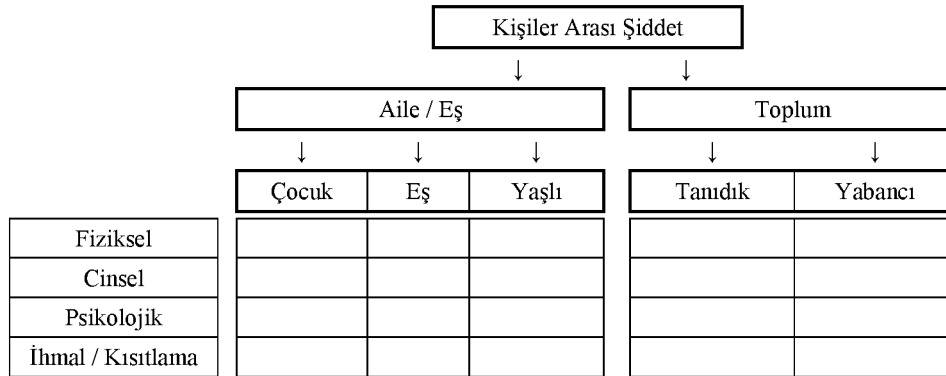
Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) şiddeti üç kategoride incelemektedir; Birincisi, intihar eylemlerinde olduğu görüldüğü gibi kişinin *kendisine zarar vermesidir*. Gerçi intihar eylemlerinin asıl amacı bir grup ya da topluma zarar vermek için kendisine zarar vermektir ama DSÖ bu haliyle ele almaktadır. İkincisi, *kişiler arası şiddettir*. Kişiler arası şiddet suçları iki ana başlıkta incelenebilir. Aile ve toplum alt başlıklarına; fiziksel, cinsel, psikolojik ve kısıtlama/ihmal etme başlıklarından oluşan dört suç ekseninde bakılabilir. Üçüncüsü *kolektif şiddettir*. Kolektif şiddet, büyük gruplarca işlenen şiddeti tanımlamakta olup sosyal, ekonomik ve politik şiddet olarak alt başlıklara ayrılmaktadır.

2.1. Kişinin Kendine Zarar Vermesi

Kişinin kendine şiddet uygulaması ya da başkalarına zarar vermek amacıyla kendi vücut bütünlüğüne zarar vermesidir. Terör örgütleri hasta üyelerini zaman zaman intihar eylemine zorlamaları bu kategoride değerlendirilmektedir. PKK ve DHKP-C örgütlerinin değişik tarih ve mekânlarda intihar saldırılarına başvurmaları buna örnek gösterilebilir.

2.2. Kişiler Arası Şiddet

Bourgeois, Prince, ve Moss kişiler arası şiddeti daha detaylı bir şekilde incelemekte ve kentsel bir olgu eklemektedir; cinsiyet bağlamında şiddet suçları ve etnik şiddet. Özellikle Suriye'de ve Irak'ta bazı illegal grupların işlemiş oldukları şiddet (etnik şiddet) bu bağlamda ele alabiliriz⁵.

Kaynak: Dünya Sağlık Örgütü (<http://www.who.int/violenceprevention/approach/definition/en/>)

⁵ Bourgeois, P., Prince, B., & Moss, A. (2004). The everyday violence of Hepatitis C among young women who inject drugs in San Francisco Human Organization, 63(3), s. 254.

Esasında, bu sınıflandırma cinsiyet bağlamında işlenen şiddet suçları, aile içerisinde ki bireylere karşı işlenen suçları, erkeklere özgü suçları ve cinsel taciz suçlarını içermektedir. Etnik suçlar ise, daha çok sokak eylemlerini içeren kimlik ve saygı bağlamında işlenen suçları ifade etmektedir. Örneğin, İŞİD'in sözde Sünni bir grup olması ve Sünni olmayan diğer insanlara karşı 2013-2014 yılları arasında gerçekleştirmiş olduğu eylemler bu kapsamda değerlendirilmektedir.

Kişiler arası suçlarda genel olarak dikkat edilmesi gereken husus şiddetin çıkış noktasıdır. Öncelikle kişiler arası şiddette küçük gruplar için içindedirler, ayrıca yer ve zaman ile bir şekilde bağlantılıdır. Örneğin, barlar sokağında ya da barın kapanış saatinde meydana gelen ufak tefek kavgaları bu sınıfta değerlendirilebiliriz. Bu örnek değişkenler bir birleriyle bağlantılı olduğundan, tamamen kolluk kuvvetlerinin ilgi alanına girmektedir.

2.3. Kolektif Şiddet

Kollektif şiddette, büyük bir grup, çoğunlukla sosyal ya da politik nedenlerle bir araya gelerek, amaçlarına ulaşmak için şiddeti kullanmaktadır. Büyük toplumsal olayları bu kategoride değerlendirilebilir. Genelde, kolektif şiddetin açıklanması zordur. Çünkü birden fazla değişken ve büyük gruplar için içerisinde bulunmaktadır. Belli şartlara maruz kalınca şiddet ortaya çıkmaktadır. Güneydoğu da meydana gelen toplumsal olayları bu kategoride değerlendirebiliriz⁶.

Benzer şekilde 2013 yılında başlayan Gezi olaylarında, polisin uygulamış olduğu aşırı güç nedeniyle bir kişi hayatını kaybetmiş, devamında da olaylar artarak kontrolden çıkmıştır. Hayatını kaybeden bir kişi ile ilgili ortaya çıkan deliller ışığında, yetkililer olayı yalanlayamamışlardır. Geçmişte ayrımcılık izlenimi veren politikaların yanı sıra polisin yanlış uygulamaları farklı kesimlerde tepkilere yol açmış, bu tepkiler zaman içerisinde artmış ve hayatını kaybeden kişinin acısıyla olaylar kontrol edilemez duruma gelmiştir. Vatandaş gizli ve açık bir şekilde polisin, diğer bir ifadeyle, otoritenin karşısına dikilmiştir.

Kollektif şiddetin en olumsuz yöntemlerinden birisi de ekonomik şiddettir. Bu da, ekonomik sisteme müdahale etmek, zarar vermek ya da hatta yok etmek şeklinde anlaşılabilir. Türkiye'de 1998- 2003 yılları arasında toplam 22 bankanın batması, insanların sıkıntı yaşamaları, bazılarının intihara sürüklenmeleri ekonomik şiddete örnek olarak gösterilebilir⁷.

⁶ Bal, İhsan, (2007), PKK Terör Örgütü Tarihsel Süreç ve 28 Mart Diyarbakır Olayları Analizi. <http://www.kurdipedia.info/documents/88042/0001.PDF> (E. T. 20 Haziran 2014)

⁷ Zaman Gazetesi, 1 Mart 2009.

3. ŞİDDET YÖNTEMLERİ

Akademisyenler Mire ve Roberson, şiddet suçlarını dört alt başlıkta incelemektedirler: fiziksel, cinsel, psikolojik ve kısıtlama/ihmal etme⁸.

3.1. Fiziksel Şiddet

Fiziksel şiddet denilince, insan vücudunun bir kısmına ya da bedenin tamamına zarar veren faaliyetler akla gelir. Belli başlıklar altında toplayacak olursak, en yaygın olan fiziksel şiddet türleri cinayet, yağmalama, saldırı ve hürriyeti kısıtlamadır. Bunlarda en yaygın olarak görüleni cinayetlerdir.

3.1.1. Cinayet

Cinayetler en düşük yüzdeler orana sahip şiddet suçlarıdır. Bununla birlikte en çok dikkat çeken ve medya organlarında sıkça yer alan şiddet suçu grubunu oluşturmaktadır. Kasten işlenebileceği gibi istemeden de ölüme sebebiyet verilebilmektedir⁹.

Toplumda fazlasıyla ilgi çekmesinin bir nedeni de cinayetlerin alelade bir kızgınlıkla işlenebileceği gibi, ince hesaplarla planlanarak işlenenlerin fazlaca olmasıdır. Burada, cinayeti işleyen zekice plan yapması, delilleri ortadan kaldırması ya da kaybetmeye çalışması dikkat çekmektedir. Belki de bu yüzden cinayet romanları ya da gerçek hayat hikâyelerinden örnekler içeren film senaryoları merakla okunmakta ve izlenmektedir. Zekice tasarlanmış cinayetleri çözecek cinayet dedektiflerinin daha da zeki olması gerekmektedir. İster bilgi paylaşımı olarak değerlendirilsin isterse de polisten – adaletten – yakayı kurtarma olarak değerlendirilsin, internette onlarca hatta yüzlerce sitede, nasıl iz bırakmadan cinayet işlenebileceğinin sırları, püf noktaları sıralanmıştır. Adeta müstakbel katillere dikkat etmeleri gereken hususlar belirtilmiştir¹⁰.

Cinayet dedektifleri, bir cinayeti soruşturmaya başladıklarında; öncelikle, cinayetin arkasında ki nedeni bulmaya çalışırlar. Katili cinayete iten güdü, saik, dürtü nedir? Bu sebeple araç arasında ki bağlantıyı açıklayabilir. Ancak, bu çalışmada cinayete iten sebeplerden daha ziyade, işlenme yöntemlerine bakacağız. Genel hatlarıyla, cinayetleri beş başlıkta inceleyebiliriz;

⁸ Mire ve Roberson, 11.

⁹ Helfgott, Jacqueline B., (2008), "Criminal Behavior-Theories, Typologies and Criminal Justice", United States of America: Sage Publications Ltd., s. 172.

¹⁰ 10 steps to commit a murder and get away with it. (11 Şubat 2014) (E. T. 20 Haziran 2014) <http://sploid.gizmodo.com/10-steps-to-commit-a-murder-and-get-away-with-it-1521010954>.

3.1.1.1. Silahla İşlenen Cinayetler

Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir araştırmaya göre, işlenen cinayetlerin çoğu ateşli silahlarla gerçekleşmiştir¹¹. Cinayetlerin yaygın olarak ateşli silahlarla işlenmiş olmasının bir nedeni de edinilmesi kolay olması, çabucak çekip kullanma şansının bulunması ve ciddi bir eğitime ihtiyaç duyulmamasıdır.

2007 yılında, ABD'de meydana gelen toplam 14916 cinayetin 10129'u ateşli silahla işlenmiş, yani %67,9'u ateşli silahlarla gerçekleşmiştir. Ateşli silahlar arasında da en yaygın kullanılanı tabancalardır. 10129 cinayetin 7398'i tabancalarla işlenmiştir. Burada, Amerika Birleşik Devletleri'nde ateşli silahlara erişimin kolaylığı da göz önünde bulundurulmalıdır. FBI datasına baktığımızda en fazla cinayetin Afrika kökenli (African American) siyahların işlediği, ikinci sırada ise Latin Amerika kökenlilerin işlediği görülmekte. Yaş aralığına baktığımızda ise 20-29 yaş aralığındaki bireylerin diğer yaş gruplarına göre daha fazla, %57,3 oranında cinayet işledikleri görülmektedir¹².

Başkasına zarar vermenin yanı sıra, intiharı düşünen kişiler de hızlı ve az acı vereceğine dair algı nedeniyle yaygın olarak ateşli silahları tercih etmektedirler çünkü mağdurun ne kadar hızlı ölüp ölmeyeceği daha çok kurşunun vücuda nereden girdiğine bağlıdır. Baş kısmından silahla yaralananın ölmesi genellikle daha hızlı olur, karın bölgesinden yaralananın ise ölmesi daha fazla zaman alabilmektedir.

3.1.1.2. Bıçakla İşlenen Cinayetler

Bıçaklar yakın savunma silahları olarak da bilinir. Bıçakların ateşli silahlardan en bariz farkı, saldırganla mağdur arasında yakın ilişki olmasıdır. Belki de bu yüzden, bıçakla işlenen cinayetlerin şüphelileri genelde erkeklerdir, çünkü güçlü bir bireyin zayıf olana saldırıp ona zarar vermesi daha kolaydır. Ülkemizde son yıllarda kadın cinayetlerine baktığımızda, çoğunlukla eş ya da sevgilileri tarafından bıçaklanan kadınları görmekteyiz¹³. Burada da netice itibariyle zayıf olan birey, güçlü birey tarafından bıçakla ya da kesici bir aletle mağdur edilmektedir.

¹¹ FBI. Crime in the USA. Uniform Crime Report. 2011. (E. T. 20 Haziran 2014). <http://www.fbi.gov/about-us/cjis/ucr/crime-in-the-u.s/2011/crime-in-the-u.s.-2011/tables/expanded-homicide-data-table-8>

¹² FBI. Crime in the USA. Uniform Crime Report. 2011. (E. T. 20 Haziran 2014). <http://www.fbi.gov/about-us/cjis/ucr/crime-in-the-u.s/2011/crime-in-the-u.s.-2011/tables/expanded-homicide-data-table-8>

¹³ Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Olaylarına Rakamların Diliyle Bakış. (22 Mayıs 2013). (E. T. 20 Haziran 2014) <http://www.antoloji.com/turkiye-de-kadina-yonelik-siddet-olaylarina-rakamlarin-diliyle-bakis-siiri/>

Bıçakla yaralama ve öldürme çok eskiye dayanmakta, hatta bazı medeniyetlerde bireylerin kendi kendilerini cezalandırma aracı olarak vücudun bir parçasını koparmak ya da intihar etmek gibi kullanılmaktadır. Japon medeniyetinde bireylerin kendilerine unutamayacakları bir ders verme amacıyla serçe parmaklarını kesmeleri ya da utanç duydukları bir durumdan ötürü kendi hayatlarına kıymaları –hara kiri– yapmaları geçmişte görülen uygulamalardır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir araştırmaya göre, ateşli silahlardan sonra işlenen cinayetlerin çoğu bıçakla gerçekleşmiştir¹⁴. 2007 yılında, ABD'de meydana gelen toplam 14916 cinayetin 1817'si bıçak ya da kesici aletlerle işlenmiş, yani %12,2'si bıçakla gerçekleşmiştir. Ülkemizde ise durum biraz daha farklı, İstanbul emniyet müdürlüğünün yaptığı açıklamaya göre, işlenen cinayetlerin büyük çoğunluğu kavga sonucunda işlenmekte ve %50 oranında bıçak kullanılmakta. 2010 yılında İstanbul'da meydana gelen 231 cinayetin 101'i bıçakla işlenmiş, %43'ü, bu da yaklaşık olarak %50 ye tekabül etmektedir. Benzer bir şekilde, 2011 yılında İstanbul'da 244 cinayet işlendi ve bunlardan 107'si bıçakla, yani %43,8'i neredeyse yüzde ellisi yine bıçakla gerçekleşmiştir¹⁵.

3.1.1.3. Kişisel Araçlarla İşlenen Cinayetler

Cinayetler işlenirken farklı alet ve araçlar da kullanılmaktadır. Ancak, her zaman bir alet ya da cisimle cinayet işlenmemektedir. Bazen, şüpheliler, kendi bedenlerini ya da uzuvlarını da kullanarak cinayet işlemektedirler. FBI verilerinde kişisel araçlar tasnifinde; elle, yumrukla, ayakla hatta iterek işlenen cinayetler bu kategoride değerlendirilmektedir.

Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan araştırmaya göre, kişisel araçlarla işlenen cinayetlerin azımsanmayacak sayıda olduğu görülmektedir. 2007 yılında, ABD'de meydana gelen toplam 14916 cinayetin 869 tanesi elle, yumrukla, tekmeyle hatta iterek işlenmiştir. Toplam cinayetlerin yaklaşık %5'i bu şekilde gerçekleşmiştir.

3.1.1.4. Zehirle İşlenen Cinayetler

Cinayet işlenirken bazen de kimyasal maddelerin kullanıldığı vakalar görülmektedir. Zehirle işlenen cinayetlerde şüpheli kendisini ele vermeden bu eylemi gerçekleştirmek ister. Ya da mağdurun güveninden istifade ederek, hiç bir fiziki güç uygulamadan, bir miktar zehirle amacına ulaşmak ister.

¹⁴ FBI. Crime in the USA. Uniform Crime Report. 2011. (E. T. 20 Haziran 2014). <http://www.fbi.gov/about-us/cjis/ucr/crime-in-the-u.s/2011/crime-in-the-u.s.-2011/tables/expanded-homicide-data-table-8>

¹⁵ Radikal, 25 Aralık 2010.

Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir araştırmaya göre, ateşli silahlar ile yapılan cinayetleri, bıçakla işlenen cinayetler takip etmektedir, çok az sayıda cinayet ise kimyasal madde kullanılarak gerçekleştirilmektedir¹⁶. 2007 yılında, ABD'de meydana gelen toplam 14916 cinayetin 10 tanesi zehirlenerek silahla işlenmiştir. Bu durum, zehrin cinayet fiillerinde çok az tercih edildiğinin göstergesidir. Eurostat'da ya da Türkiye ile ilgili verilerde, zehirle işlenen cinayetler ayrımı olmadığından, Avrupa ve Türkiye'de ki zehirle işlenen cinayetlerin rakamsal durumu hakkında bilgilere ulaşılamamıştır.

3.1.1.5. Ağır Cisimlerle İşlenen Cinayetler

Kimi zaman cinayetler, ağır cisimlerle, sopa, demir, balyoz, çekiç vb cisimlerle kafatasına yapılan darbeler sonucu gerçekleşir. Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir araştırmaya göre, ağır cisimlerle işlenen cinayetler azımsanmayacak sayıdadır. 2007 yılında, ABD'de meydana gelen toplam 14916 cinayetin 647'si sert cisimlerle işlenmiş. Toplam cinayetlerin yaklaşık %5'i bu şekilde gerçekleşmiştir. Eurostat'ta ya da Türkiye ile ilgili verilerde, ağır cisimlerle işlenen cinayetler ayrımı olmadığından, Avrupa ve Türkiye'de ki ağır cisimlerle işlenen cinayetlerin rakamsal durumu hakkında bilgilere ulaşılamamıştır.

3.1.1.5.1. Yağmalama

Yaygın haliyle gasp suçu olarak bilinen bu eylem, şüpheli şahsın zor ya da tehdit kullanarak bir malın kendisine teslim edilmesine zorlamaktır. Örneğin, bir kişinin cüzdanını alabilmek için o şahsı bıçakla yaralayacağını belirtip, cüzdanı teslim almak. Türk Ceza Kanunu Madde 148'de yağma şu şekilde tanımlanmaktadır:

“Bir başkasını, kendisinin veya yakınının hayatına, vücut veya cinsel dokunulmazlığına yönelik bir saldırı gerçekleştireceğinden ya da malvarlığı itibarıyla büyük bir zarara uğratacağından bahisle tehdit ederek veya cebir kullanarak, bir malı teslimine veya malın alınmasına karşı koymamaya mecbur kılan kişi...”

Yağma suçunda tehdit ya da cebir malın teslimine yöneliktir. Zaman zaman bu tehdidin ciddi olduğunu göstermek için saldırı gerçekleşir.

3.1.1.5.2. Saldırı

Bıçak ya da silahla yapılmayan ve mağdurda çok ciddi hasar bırakmayan eylem ve davranışları bu kategoride değerlendirebiliriz. Saldırı başlığının altında, diğer akademik çalışmalarda belirtilen; saç çekme, itip kakma, yumruklama, tokatlama, tekmeleme, ısırma ve yakma gibi eylemleri sayabiliriz.

¹⁶ FBI. Crime in the USA. Uniform Crime Report. 2011. (E. T. 20 Haziran 2014). <http://www.fbi.gov/about-us/cjis/ucr/crime-in-the-u.s/2011/crime-in-the-u.s.-2011/tables/expanded-homicide-data-table-8>

3.1.1.5.3. Hürriyeti Kısıtlama – Hapsedilme ya da Alıkonulma

Hürriyeti kısıtlama da kişinin dilediği gibi hareket edebilme özgürlüğü, yasal olmayan nedenlerle kısıtlanır ya da ortadan kaldırılır. Türk Ceza Kanunu Madde 109'da "bir kimseyi hukuka aykırı olarak bir yere gitmek veya bir yerde kalmak hürriyetinden yoksun bırakan..." bireyin cezai işlemle karşılaşacağı bildiriliyor. Esasen burada ki vurgu, bireyin kendi arzusu ve iradesiyle hareket edebilme özgürlüğüdür. Yaygın anlatımla, şahsın bir yerde hapsedilmesi ya da alıkonulması, bu süre içerisinde vücut bütünlüğüne yönelik tehditlere ya da bir takım işkencelere maruz kalması, boğma, Filistin askısı, falaka, aşağı doğru sarkıtma ve benzeri kötü muameleleri kapsar. Kısaca, bireyin fiziki özgürlüğüne getirilen hukuka aykırı engeller, şeklinde de tanımlanabilir.

3.1.2. Cinsel Şiddet

Cinsel şiddeti anlayabilmek için, öncelikli olarak insan cinsel davranışlarını ve türlerini anlamak gerekmektedir. Belirli cinsel davranış türleri sapıklık, suç olarak algılanmaktadır. Cinsel suçlar, şiddet davranışları ile meydana gelmektedir¹⁷.

Cinsel fonksiyon kaybı veya yokluğu insan da var olan cinsel isteklerin giderilememesinden dolayı kişilerarası ilişkileri zorlaştırır ve insan üzerinde strese neden olur. Kişilerarası ilişki güçlüğü ve strese neden olan cinsel bozukluklar ve cinsel kimlik bozuklukları ile birlikte görülen, belirli psikolojik ve duygusal davranış belirtileri suç oluşturmamaktadır. Bununla birlikte ikinci ve üçüncü kişilere rızası dışında zarar verilmesiyle oluşan cinsel sapıklıklar suç oluşturmaktadır. Cinsel sapıklıklar, rahatsız edici cinsel davranışlar olabileceği gibi bazen cinsel cinayetlere kadar da gidebilmektedir. Teşhircilik, fetişizm, tipoloji, cinsel mazoşizm, cinsel sadizm, röntgencilik cinsel sapıklıklara örnek olarak verilebilir. Yine cinsel amaçlı; yamyamlık, hayvanlara işkence ve ilişki, dışkı yeme, yaşlılara ilgi duyma, öldürme, ölümlerle ilişki, ceset veya ceset parçalarına karşı fetişizm, bıçaklama, yaralama, kesme, yangın çıkarma, idrar içme cinsel sapıklıklar arasında sayılabilir¹⁸.

Özellikle çocuklara yönelik cinsel suçlar medyanın ve vatandaşları yoğun tepkisiyle karşılaşmakta ve toplumda infial uyandırmaktadır. Bu nedenle ilgili kurumların duyarlılığının yüksek düzeyde olması gerekmektedir. Hukuki açıdan cinsel suçlar genellikle rızası olmayan kişilere yönelik cinsel davranışlarla oluşmaktadır. Yetişkin veya çocuğa tecavüz, çocuğun cinsel istismarı, ölümlerle ilişki yasalardaki düzenlemelere örnek olarak verilebilir.

¹⁷ Helfgott, s. 192.

¹⁸ Helfgott, 195-197.

3.1.2.1. Cinsel Şiddetin Raporlanması

Cinsel suçlarla ilgili resmi istatistiklerle tam ve doğru verileri elde etmek oldukça zor gözükmektedir. Cinsel cinayet suçları istatistiklerde genellikle yer alırken, tecavüz ve diğer cinsel şiddet suçları o düzeyde yer almamaktadır. Bunun nedeni cinsel şiddet suçları ile ilgili uygulanan politikalar, kanun uygulamaları, gelenekler, töreler ve halkın genel algısıdır. Aile çevresinde cinsel saldırı ve tecavüze uğramış, mağdur olmuş bir kadın aynı zamanda “töre” gerekçesiyle, mağduriyetine rağmen aile içinde ölüme mahkum edilebilmektedir. Böylece dramatik bir şekilde, bir suçun mağduru iken diğer bir suçun maktülü olmaktadır. Cinsel şiddetin raporlanması erkekler açısından da benzerlik göstermekte, gerek çocuk gerekse yetişkin cinsel şiddet mağdurlarının suçu raporlanması oldukça zor olmaktadır. Cinsel şiddet suçları karanlık suç rakamlarında önemli bir yer işgal etmektedir. Bu nedenle daha sağlıklı verilere ulaşabilmek için polisiye verilerin dışında daha farklı araştırma yöntemleri uygulanmalıdır.

Polisiye açıdan işlenen suçlardan polisin yeterince haberdar olamaması cinsel suçlar açısından da geçerli bir durumdur¹⁹. Cinsel şiddetin yeterince raporlanmaması polisiye tedbirleri zorlaştırmaktadır. İngiltere’de bu amaçla 1982 yılından itibaren mağduriyet anketleri uygulanmaya başlanmıştır²⁰. Aynı şekilde Amerika Birleşik Devletleri’nde öz-itiraf anketleri uzun süredir kullanılmaktadır. Bu ve benzeri anket çalışmalarının amacı tüm suçların suç istatistiklerinde yer almasını sağlamak değildir. Ama elde edilen verilere bakıldığında birçok suçun polis kayıtlarına girmediği, dolayısı ile adalet mekanizması içinde işlenmediği anlaşılmaktadır. Bu nedenle bu tip araştırmaların yapılması, politikalar geliştirilmesi, sivil toplum kuruluşlarının da katılımıyla sosyal projeler geliştirilmesi, kolluğa verilen özellikli eğitimlerin artırılması yerinde olacaktır.

3.1.2.2. Cinsel Şiddet Türleri

Cinsel şiddet türleri geniş bir yelpazede açığa çıkmaktadır. Burada tecavüz ve cinsel saldırılar, çocuğun cinsel istismarı ve cinsel cinayetler ele alınacaktır. Saldırganlar suça iten motifler, mağdur seçimleri cinsel saldırı tarzları ve diğer karakteristik özellikleri ele alınarak değerlendirilmiştir.

3.1.2.3. Tecavüz

Kişinin rızası olmadan tehdit veya zorla anal, oral veya vajinal yollarla yapılan cinsel ilişkidir²¹.

¹⁹ Bahar, Halil İbrahim, (2005), *Sosyoloji*, USAK Yayınları, Ankara: Siyasal Yayınevi, s. 141b

²⁰ Osborne, Sarah, (2010), *British Crime Survey, Crime in England and Wales, 2009/10*, Ed. John Flatley, Chris Kershaw, Kevin Smith, Rupert, Chaplin and Debbie Moon, Findings from the British Crime Survey and Police Recorded Crime (Second Edition), s. 9-27.

²¹ Helfgott, s. 208.

3.1.2.4. Çocuklara Yönelik Cinsel Saldırılar

Çocuklara yönelik cinsel şiddet ensest, pedofili, çocuk tecavüzü, internet yoluyla çocukların ayartılması ve çocukların cinsel olarak istismarı gibi türlere ayrılmaktadır. Çocukları cinsel amaçlı okşamakla, cinsel amaçlı çocuk cinayetlerine kadar seyreden bir yelpazede meydan gelebilmektedir²². Toplum üzerinde en fazla tepkiye, infiale yol açan şiddet türlerindedir.

3.1.2.5. Cinsel Cinayetler

Cinsel cinayetler en ciddi cinsel saldırı türüdür. Cinsel motifli cinayet şüphelilerinin, olmayanlara göre cinayet işleme olasılıkları daha yüksektir. Cinsel cinayet zanlılarının geçmişinde sadizm, kundaklama, fetşizm, röntgencilik, anti-sosyal kişilik bozuklukları, pornografi koleksiyonculuğu, öğrenme güçlü, uyuşturucu ve alkol bağımlılığı bulunabilmektedir²³.

Cinsel cinayetlerin temel karakteristik özellikleri aşağıdaki gibidir²⁴:

- Saldırganlar özellikle tanımadıkları yabancı kişileri veya tesadüfen tanıştıkları kadınları hedef alırlar.
- Saldırganların genellikle birden fazla sapkın davranışları bulunmaktadır.
- Saldırganlar cinayetlerinde genellikle imza kullanırlar.
- Saldırganlar mağdurlarına cinsel sadizm uygularlar.
- Ergenler de yetişkinler kadar cinsel cinayetleri işlemektedir.
- Saldırganlar psikopat kişilik ve narsis karakterdedirler.
- Saldırganlar fırsatları kollayarak planlı hareket ederler.
- Seri katil olanların tamamı, anti-sosyal kişilik bozukluğuna sahip değildirler.
- Saldırganlar diğer psikopatlara göre daha şizoreniktirler ve cinayetlerine daha ilkel gerekçeler sunarlar.
- Cinsel cinayetlerde saldırganın hayal gücü, cinayetin işlenişinde önemli bir rol oynar.

3.1.3. Psikolojik Şiddet

Psikolojik şiddette ise insanların karşılaştıkları aşağılamalar yaygın olarak gündelik hayatta karşımıza çıkmaktadır. Bireyi bir diğerine karşı suçlu hissetti-

---

²² Helfgott, s. 217.

²³ Helfgott, s. 219.

²⁴ Meloy, J. Reid, 2000, "The Nature and Dynamics of Sexual Homicide: an Integrative Review." *Aggression and Violent Behavior*, Vol. 5, No. 1, 2000, s. 1-22.

recek, üzülmeye sebep olacak fiil ve sözler olarak da tanımlayabiliriz. Hatta, bazen o kadar aşırı şekilde uygulanır ki, psikolojik şiddete maruz bırakılan birey, savunma pozisyonunda tutulur, sanki suçluymuş, suç işlemiş gibi.

Psikolojik şiddeti uygulayanla, uygulanan – maruz bırakılan arasında yaygın olarak bir güç dengesi olmaz. Burada güç dengesizliğinden maksat sosyal güç ya da fiziksel güçtür. İş veren, işçiye karşı ya da devlet dairesinde amir / müdür, alt düzeyde ki personele karşı onları zorlama ya da baskı kurma şeklinde gerçekleşir. (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2010). Psikolojik şiddet okulda, ailede, iş yerinde, mahallede, sosyal kulüplerde ve benzeri yerlerde, sosyal hayatın herhangi bir aşamasında ortaya çıkabilir.

3.1.3.1. Mobbing (Bezdiri)

Mobbing kelimesi İngilizce *Mob* kelimesinden gelmekte olup, “aşırı şiddetle ilişkili ve yasaya uygun olmayan kabalık anlamındadır.” Gazi Üniversitesi Mobbing Birimi ise mobbing’i “işyerinde psikolojik taciz” olarak ifade etmiştir²⁵.

Genelde iş yerinde gözlemlenen mobbing, üstten alta olabileceği gibi, nadir de olsa alttan üste doğru da olabilir. En yaygın olanı ise, aynı düzeyde çalışanların birbirlerine uyguladıkları psikolojik baskı mobbingdir. Haziran 2014’te İstanbul Emniyet Müdürlüğü’nde görevli polis memurunun, arkadaşlarının alaycı tutumlarına dayanamamış olarak intihar etmesi buna acı bir örnektir²⁶.

Kişiler bu tarz sorunla karşı karşıya kaldıklarında, sorunu tanımlamaktan yoksun olmakla birlikte çözüm için gerekli teşebbüste bulunma noktasında çekimser kalmaktadırlar. Psikolojik şiddet, saldırganın saygısız ve zararlı davranışını mağdura yöneltmesiyle başlar ve mağdur sessiz kaldıkça da devam eder. İleri ki aşamada ise mağdur, psikolojik sorunlu olarak etiketlenir²⁷.

Mobbing’in genel itibarıyla iş yerinde ki verimi azaltarak iş gücü kaybına neden olmaktadır. Mobbing’in olduğu ortamdaki iletişim kanallarının tıkanması, mağdurda tükenmişlik duygusu, işten ya da okuldan nefret dolayısıyla işe ya da okula gitmeme isteği, mağdurun kendi içinde yaşadığı iç çatışma sonucunda okuldan ya da işten ayrılma isteğiyle birlikte güvensizlik duyma mobbing’in oluşturduğu zararlar olarak sıralanabilir.

²⁵ Gazi Üniversitesi. Mobbing nedir? (e. t. 20 Haziran 2014). <http://mobbing.gazi.edu.tr/posts/view/title/mobbing-nedir-37863>

²⁶ Zaman Gazetesi, 3 Haziran 2014.

²⁷ Yavuz, Hüseyin. 2007. Çalışanlarda Mobbing (Psikolojik Şiddet) Algısını Etkileyen Faktörler: SDÜ Tıp Fakültesi Üzerine Bir Araştırma Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. (e. t. 20 Haziran 2014). <http://eprints.sdu.edu.tr/370/1/TS00530.pdf>, 23-50.

Yasalarımızda alenen mobbing kelimesi geçmemekle birlikte, mobbingi yasaklayıcı hususlar bulunmaktadır. T. C. Anayasasının 5'inci maddesinde ve 10'uncu maddede vurgu yapılmıştır.

Ayrıca, iş kanununda eşit davranma ilkesine (Madde 5), çalışma koşullarında değişiklik ve iş sözleşmesinin feshi (Madde 22) gibi hususlara değinilmiştir. Yine, Türk Ceza Kanunu'nda açıkça belirtilmemekle birlikte, mobbing tarzı eylemler ayrı ayrı belirtilerek cezai müeyyideleri sıralanmıştır (TCK, 96-135 maddeler).

3.1.4. Mahrumiyet / İhmal Etme

DSÖ raporlarına baktığımızda ihmal etme ile kötüye kullanma (neglect & abuse) genellikle birlikte kullanılmaktadır. Daha çok yaşlılara ve çocuklara yönelik yetişkinlerin tutum ve davranışlarını inceleyerek, nasıl daha iyileştirilebileceğiyle ilgili analizlerin sıralandığı raporlarda, şiddet türlerinin benzerini, yaşlı ve çocuklar açısından bu başlıkta ele alarak aşağıdaki sınıflandırma yapılmıştır²⁸;

- Çocuklar için: fiziksel olarak kötüye kullanma, ihmal etme, duygusal kötüye kullanma ve menfaat için kullanma.
- Yaşlılar için kötüye kullanmayı: fiziksel, psikolojik, cinsel amaçlı kötüye kullanma ve finansal açıdan kullanma olarak sıralanmıştır.

Daha geniş bir perspektiften bakıldığında, özellikle çocuk ihmalleri,

- Fiziksel ihmal, çocuğun temel yiyecek ve giyecek ihtiyacının karşılanmaması.
- Tıbbi ihmal, çocuğun temel sağlık ihtiyacının karşılanmaması.
- Duygusal ihmal, duygusal güvenlik ve teşvik bağlamında desteğin sağlanmaması.
- Eğitim ihmali, çocuğun temel eğitimi alması için çocuğun okula gönderilmemesi gibi gerekli şartların sağlanmaması.
- Bazı ülkelerde, çocuğun yalnız başına bırakılması da bir tür ihmal olarak değerlendirilmektedir²⁹.

4. CİNSİYET VE ŞİDDET SUÇLARI İLİŞKİSİ

2005 yılı FBI Resmi Suç Raporları (UCR) tutuklama verilerine göre 372,962 yetişkin şiddet suçları nedeniyle tutuklanmıştır. Tutuklananların

²⁸ World Health Organization. (2014a). Child Maltreatment. http://www.who.int/topics/child_abuse/en/

²⁹ National Institute of Health. (2006). Descriptions of NICHD career development projects related to child abuse, child maltreatment, and child violence. (E. T. 20 Haziran 2014). <http://www.nichd.nih.gov/news/resources/spotlight/upload/careerdevelopmentchildabuse.pdf>

%82,1'i erkek, %17,9'u kadındır. 18 yaş altı 56,889 şiddet suçları tutuklusunun %81,6'sı erkek, %18,4'ü ise kadındır. Amerika Birleşik Devletleri Resmi Suç verilerine göre, 1996-2005 yılları arasındaki 10 yıllık zaman diliminde işlenen cinayet olaylarında hem şüphelilerin hem de mağdurların %65,2'lik oranla erkek ağırlıklı oldukları görülmektedir. Erkek şüphelilerin kadın mağdurları hedef seçme oranı ise %22,6'dır. Kadınların hedefinde ise genellikle %2,4'lük orandaki hemcinslerinden daha çok %9,7 ile erkek mağdurlar yer almaktadır³⁰.

Kadınlar erkeklerin baskıları ve diğer çeşitli nedenlerden dolayı mağdur duruma düşüklerinden kendilerini korumak amacıyla şiddete başvurabilmektedirler³¹. Erkeklerin şiddet suçlarını işlemeye eğilimli olmalarının temel sebepleri arasında kültürel etkilerin rolü oldukça fazladır. Geleneksel olarak erkeklerin daha serbest ve dışarda olmalarının teşviki, kadınlar ise aksine daha baskıcı bir muameleye maruz bırakılmakta, kendilerine toplum tarafından biçilen roller sebebiyle ve diğer nedenlerle daha az suça karışmaktadırlar.

SONUÇ

İnsan saldırganlığının nedenlerini anlamak için insanı iyi tanımak ve davranışlarının nedenlerini iyi bilmek gerekmektedir. Bunu sağlamanın yolu ise bilimsel araştırmalar yapmaktan geçmektedir. Şiddet suçları kamu düzenini ve huzurunu tehdit ederler. Medyada, toplumda infial uyandıran çok önemli suçlar olduklarından işleniş yöntemleri, saldırganların kişilikleri ilgi çekmektedir.

Cinsel suçlarla ilgili olarak normal cinselliğin, cinsel sapkının, cinsel cinayetlerin bilinmesi gerekmektedir. Cinsel suçlar yasalarda açıkça suç olarak tanımlanmış şiddet suçlarıdır. Cinsel suç zanlılarının genel olarak psikolojik bozuklukları bulunmaktadır. Cinsel saldırılarını mağdurun rızası dışında gerçekleştirmektedirler. Yeniden cinsel suçları işlemeye eğilimlidirler. Bu nedenle belirli bir sistem dahilinde izlenmeleri gerekmektedir.

Gerek kadınlar gerekse de erkekler açısından cinsel şiddet suçlarının raporlanması oldukça güçtür. Bunun nedenleri uygulanan politikalar, çevresel faktörler, halkın cinselliğe bakışı, töreler, gelenekler, polisiye uygulamalar ve diğer nedenlerdir. Bu nedenle karanlık rakamların hesaplanabildiği gerçek suç rakamlarına ulaşmak diğer suçlardan daha güçtür. Gerekli sosyal, ekonomik, polisiye tedbirler alınabilmesi yeni politikalar oluşturulabilmesi için siyasi kararlılık ve gerçek rakamların özel anket çalışmaları ile bilimsel olarak tespit edilmeye çalışılması gerekmektedir.

³⁰ Helfgott, s. 160-162.

³¹ Dolu, Osman, (2010), *Suç Teorileri: Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji*, Ankara: Seçkin Yayınevi, s. 457.

KAYNAKÇA

- 10 steps to commit a murder and get away with it. (11 Şubat 2014) (E.T. 20 Haziran 2014) <http://sploid.gizmodo.com/10-steps-to-commit-a-murder-and-get-away-with-it-1521010954>.
- Bahar, Halil İbrahim, (2005), Sosyoloji, USAK Yayınları, Ankara: Siyasal Yayınevi.
- Bal, İhsan, (2007), PKK Terör Örgütü Tarihsel Süreç ve 28 Mart Diyarbakır Olayları Analizi. <http://www.kurdipedia.info/documents/88042/0001.PDF> (E.T. 20 Haziran 2014)
- Bourgois, P., Prince, B., & Moss, A. (2004). The everyday violence of Hepatitis C among young women who inject drugs in San Francisco. *Human Organization*, 63(3), 253e264.
- Dolu, Osman, (2010), Suç Teorileri: Teori, Araştırma ve Uygulamada Kriminoloji, Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Eurostat, Trends in crime and criminal justice, 2010 (2013). (E.T. 20 Haziran 2014). http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-13-018/EN/KS-SF-13-018-EN.PDF
- FBI. Crime in the USA. Uniform Crime Report. 2011. (E.T. 20 Haziran 2014). <http://www.fbi.gov/about-us/cjis/ucr/crime-in-the-u.s/2011/crime-in-the-u.s.-2011/tables/expanded-homicide-data-table-8>
- Gazi Üniversitesi. Mobbing nedir? (e.t. 20 Haziran 2014). <http://mobbing.gazi.edu.tr/posts/view/title/mobbing-nedir-37863>
- Gurr, Ted Robert (1970). Why Men Rebel, Princeton University Press, 1970.
- “How to commit the perfect murder”. (2007). (E.T. 20 Haziran 2014) <http://topdocumentaryfilms.com/perfect-murder/>
- Helfgott, Jacqueline B., (2008), “Criminal Behavior-Theories, Typologies and Criminal Justice”, United States of America: Sage Publicatios Ltd.
- İŞİD çocukların gözü önünde böyle katliam yaptı, http://www.cumhuriyet.com.tr/video/video/84043/ISiD_cocuklarin_gozu_onunde_boyle_katliam_yapti.html
- Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle Mücadele. Ulusal Eylem Planı. 2007-2010. T C. BAŞBAKANLIK Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (E.T. 20 Haziran 2014) http://www.kadininstatusu.gov.tr/upload/kadininstatusu.gov.tr/mce/eski_site/Pdf/kadinayonelikaileicisiddetlemucadeleulusaleyemplani.pdf.
- Meloy, J. Reid, 2000, “The Nature and Dynamics of Sexual Homicide: an Integrative Review.” *Aggression and Violent Behavior*, Vol. 5, No. 1, pp. 1–22, 2000.
- Mire, S. & Roberson, C. (2010). *The Study of Violent Crime: Its Correlates and Concerns*. CRC Press (December 14, 2010)
- National Institute of Health. (2006). Descriptions of NICHD career development projects related to child abuse, child maltreatment, and child violence. (E. T. 20 Haziran 2014). <http://www.nichd.nih.gov/news/resources/spotlight/upload/careerdevelopmentchildabuse.pdf>

- Osborne, Sarah, (2010), British Crime Survey, Crime in England and Wales, 2009/10, Ed. John Flatley, Chris Kershaw, Kevin Smith, Rupert, Chaplin and Debbie Moon, Findings from the British Crime Survey and Police Recorded Crime (Second Edition).
- Pablo Fajnzylber, Daniel Lederman, Norman Loayza, What causes violent crime?, European Economic Review, Volume 46, Issue 7, July 2002, Pages 1323-1357, ISSN 0014-2921, [http://dx.doi.org/10.1016/S0014-2921\(01\)00096-4](http://dx.doi.org/10.1016/S0014-2921(01)00096-4).
- Pablo Fajnzylber, Daniel Lederman, Norman Loayza. 2002. What causes violent crime?, European Economic Review, Volume 46, Issue 7, July 2002, Pages 1323-1357, <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0014292101000964>
- Radikal gazetesi. İstanbul'da cinayetlerin çoğu kavga sonucu işlendi. 25 Aralık 2010. (E.T. 20 Haziran 2014). http://www.radikal.com.tr/turkiye/istanbulda_cinayetlerin_cogu_kavga_sonucu_islendi-1033996
- Reiss, Albert J., Jr., and Roth, Jeffrey A., (Ed.)(1993). Understanding and Preventing Violence. NATIONAL ACADEMY PRESS Washington, D.C. 1993
- Stanko, Elizabeth Anne. (2003). The Meanings of Violence. Taylor & Francis Group, 2003.
- Terör ve İntihar Saldırıları, (E.T. 20 Haziran 2014) <http://www.ankarastrateji.org/haber/teror>
- Türkiye'de Kadına Yönelik Şiddet Olaylarına Rakamların Diliyle Bakış. (22 Mayıs 2013). (E.T. 20 Haziran 2014) <http://www.antoloji.com/turkiye-de-kadina-yonelik-siddet-olaylarina-rakamlarin-diliyle-bakis-siiri/>
- World Health Organization. (2014). Definition and typology of violence. <http://www.who.int/violenceprevention/approach/definition/en/>
- World Health Organization. (2014a). Child Maltreatment. http://www.who.int/topics/child_abuse/en/
- World Health Organization. (2014a). Elder abuse. http://www.who.int/ageing/projects/elder_abuse/en/
- Yavuz, Hüseyin. 2007. Çalışanlarda Mobbing (Psikolojik Şiddet) Algısını Etkileyen Faktörler: SDÜ Tıp Fakültesi Üzerine Bir Araştırma Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. (e.t. 20 Haziran 2014). <http://eprints.sdu.edu.tr/370/1/TS00530.pdf>
- Zaman Gazetesi. (3 Haziran 2014) Cadı avı, intihara sürükledi. (e.t. 20 Haziran 2014). http://www.zaman.com.tr/gundem_cadi-avi-intihara-surukledi_2221916.html
- Zaman Gazetesi. (1 Mart 2009). 22 banka battı; 47 milyar dolar hortumlandı (E.T. 20 Haziran 2014), http://www.zaman.com.tr/politika_22-banka-batti-47-milyar-dolar-hortumlandi_820369.html
- Gun Violence and the Census: Sobering Statistics. (Nisan 2011). (E.T. 20 Haziran 2014). <http://sbcoalition.org/2011/04/gun-violence-and-the-census-sobering-statistics/>

ERCİYES ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DERGİSİ

ERCIYES ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ DERGİSİ

CİLT: IX

SAYI: 2

YIL: 2014

ARALIK – 2014
KAYSERİ

SAHİBİ

Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanlığı Adına
Prof. Dr. Murat DOĞAN

SORUMLU MÜDÜR

Osman ÖZDEMİR

<u>HABERLEŞME ADRESİ</u>	<u>TLF</u> : +90 352 438 06 61 +90 352 437 49 01 / 38000
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ	<u>FAKS</u> : +90 352 438 06 62
38039 / MELİKGAZİ- KAYSERİ	<u>E-MAİL</u> : hukukdergisi@erciyes.edu.tr

Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi ULAKBİM tarafından
taranan ve yılda iki defa yayımlanan hakemli bir dergidir.

Dergide yayımlanan yazılarda ileri sürülen görüşler yazarlara aittir;
Fakülteyi bağlamaz.

Yayıncı: Seçkin Yayıncılık Sanayi ve Tic. A.Ş. Sağlık Sok No:21 Sıhhiye/Ankara Tel: 0312 435 30 30 –
Fax: 0312 435 24 72 – www.seckin.com.tr – yayin@seckin.com.tr
Baskı : Seçkin Yayıncılık Sanayi ve Tic. A.Ş. **Sertifika No:** 12416

YAYIN İLKELERİ

---

1. Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi (ERÜHFD) ULAKBİM tarafından taranan, Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere yılda iki defa yayımlanan hakemli bir dergidir. Yayımlanması istenen çalışmaların Haziran ayında çıkan sayı için 31 Mayıs; Aralık ayında çıkan sayı için 30 Kasım tarihine kadar Fakültemize teslim edilmesi gereklidir.
2. Dergide yayımlanmak üzere gönderilen bilimsel nitelikli çalışmaların kamu hukuku, özel hukuk ve ekonomi-maliye alanlarına ilişkin ve daha önce başka bir yerde yayımlanmamış olması gerekir. Çevirilerin yayımlanmış olduğu dildeki asıl nüshası ile birlikte gönderilmesi şarttır.
3. Derginin yazı dili esas olarak Türkçe olmakla birlikte, dergide yabancı dilde yazılara da yer verilmektedir. Yazılar Türkçe veya yabancı dillerden herhangi birinde yazılmış olsalar dahi, her bir yazıda, metnin amacını en iyi ifade edecek şekilde, en az 100, en çok 200 sözcükten oluşan Türkçe ve İngilizce, Almanca, Fransızca yabancı dillerinden herhangi biri olmak üzere özetlerin; her iki dilde yazı başlığı ile beşer anahtar sözcüğün yazının başına eklenerek, gönderilmesi gereklidir.
4. Çalışmalar, editörlüğe bir nüsha çıktı ile beraber cd veya e-posta yollarından biriyle gönderilmelidir. Yazarlar, unvanlarını, görev yaptıkları kurumları, haberleşme adreslerini, telefon numaralarını ve e-posta adreslerini bildirmelidir.
5. Yayımlanmak üzere gönderilecek çalışmalar azami 9000 sözcük olmalıdır. Çalışmalar, bir nüsha çıktısı ile birlikte Office 2000 ve üstü bir versiyonda yazılmış ve sayfa marjları A4 boyutu üzerinden üstten 6 cm., alttan 5 cm., sağ ve soldan 4,5 cm. olarak ayarlanmış bir şekilde dergiye gönderilmelidir. Gönderilen makalelerin İngilizce başlığı da yazılmalıdır. Word programındaki otomatik başlıklandırmalar kullanılmamalıdır.
6. Yayın Komisyonunca ilk değerlendirilmesi yapılarak, yayımlanması uygun görülmeyen çalışmalar yazarına iade edilir, yayımlanması uygun görülen çalışmalar ise hakem ya da hakemlere gönderilir. Çalışmalar, isimleri saklı tutulan hakem heyeti içinden, yazarın akademik unvanına göre daha üst unvanlı bir hakemin görüşü alınarak, aynen veya değiştirilmek suretiyle yayımlanır. Hakemden "düzeltmesi kaydıyla yayınlanabilir" şeklinde gelen eserlerin yayımlanabilmesi için eser sahibinin hakem raporunda belirtilen düzeltmeleri yapması ve buna ilişkin bir dilekçeyi yayın komisyonuna vermesi zorunludur. Hakem incelemesi sonucunda yayımlanması uygun görülmeyen çalışmalar ise yazarına iade edilir.

7. Süresi içerisinde hakem incelemesinden geri gelmeyen çalışmalar, yazarı tarafından aksi yönde bir talepte bulunulmadıkça derginin bir sonraki sayısında değerlendirilir.
8. Dergide yayımlanan eserleri değerlendiren hakemlerin isimleri iki sayıda bir yayınlanır.
9. Dergide, hakem denetiminden geçen çalışmaların yanı sıra kitap incelemesi, mevzuat değerlendirmesi ve bilgilendirici notlara da yer verilir. Bu nitelikteki yazıların kabulü veya geri çevrilmesi, Yayın Komisyonu tarafından yapılır.
10. Yazılar yayımlanmak üzere kabul edildiği takdirde, yazarlar elektronik ortamda tam metin olarak yayımlamak da dahil olmak üzere tüm telif haklarını devretmiş sayılır, yazarlara ayrıca telif ücreti ödenmez.
11. Çalışmaların sonunda, çalışmalarda kullanılan kaynakların yazar soyadına göre alfabetik sıraya dizildiği kaynakçaya yer verilmelidir. Yaralanılan kaynaklara ilişkin metin içindeki atıflar, her bir sayfa sonunda dipnot olarak gösterilmelidir.
12. Dergide yayınlanan çalışmalarda ileri sürülen görüşlerden dolayı doğabilecek tüm sorumluluklar yazarlara aittir.

DANIŐMA KURULU

Prof. Dr. Mehmet Emin ARTUK

Fatih Üniversitesi Hukuk Fakóltesi
Ceza ve Ceza Usul Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Enver BOZKURT

İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakóltesi
Devletler Umumi Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Erdal ONAR

Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakóltesi
Anayasa Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Selçuk ÖZTEK

Maltepe Üniversitesi Hukuk Fakóltesi
Medeni Usul Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Ömer TEOMAN

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakóltesi
Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Emekli Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Mehmet ÜNAL

Başkent Üniversitesi Hukuk Fakóltesi
Medeni Hukuk Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Feridun YENİSEY

Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakóltesi
Ceza ve Ceza Usul Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Prof. Dr. Turan YILDIRIM

Marmara Üniversitesi Hukuk Fakóltesi
İdare Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

YAYIN KOMİSYONU

Yrd. Doç. Dr. Ramazan AYDIN
Yrd. Doç. Dr. Fatih BİRTEK
Yrd. Doç. Dr. Atila ERKAL
Yrd. Doç. Dr. Şükran EKECİK
Arş. Gör. Dr. Aynur CİDECİGİLLER
Arş. Gör. Emre KÖROĞLU

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Murat DOĞAN   Yrd. Doç. Dr. Fatih BİRTEK
Yrd. Doç. Dr. Atila ERKAL

EDİTÖR YARDIMCILARI

Arş. Gör. Dr. Aynur CİDECİGİLLER   Arş. Gör. Emre KÖROĞLU

DERGİNİN SÜREKLİ YAZARLARI*

Prof. Dr. Murat DOĞAN, Prof. Dr. İsmail KAYAR, Yrd. Doç. Dr. Burak ADIGÜZEL, Yrd. Doç. Dr. Ramazan AYDIN, Yrd. Doç. Dr. Fatih BİRTEK, Yrd. Doç. Dr. Atila ERKAL, Yrd. Doç. Dr. Şükran EKECİK, Yrd. Doç. Dr. Gül den ŞİŞMAN, Yrd. Doç. Dr. Akın ÜNAL, Yrd. Doç. Dr. Ertuğrul YUVALI, Öğr. Gör. Emrah ÖZDEMİR, Arş. Gör. Dr. Aynur CİDECİGİLLER, Arş. Gör. Hilal AKIL, Arş. Gör. Aslı NANECİ ARICI, Arş. Gör. Gündüz Alp ASLAN, Arş. Gör. Eda DEMİR SOY AŞIKOĞLU, Arş. Gör. İsmail ATAMULU, Arş. Gör. Fatih AYDIN, Arş. Gör. Alpaslan BALCI, Arş. Gör. Harun BODUR, Arş. Gör. Ranegül CAMIZ, Arş. Gör. Eylem ÇAKMAZ, Arş. Gör. Osman DURAN, Arş. Gör. Özlem ERKAL, Arş. Gör. Beyza ESKİCİ, Arş. Gör. Abdalbaki GİYİK, Arş. Gör. Harun Mirsad GÜN DAY, Arş. Gör. Onur HAMURCU, Arş. Gör. Özlem İLBASMIŞ HIZLISOY, Arş. Gör. Derya Başak MEDENİ, Arş. Gör. Emine GÜLSELCEN KAFKASYALI, Arş. Gör. Arif KALKAN, Arş. Gör. İsmail Özgün KARAAHMETOĞLU, Arş. Gör. Aslıhan KAYIK, Arş. Gör. Hasan KAYIRGAN, Arş. Gör. Emre KÖROĞLU, Arş. Gör. Alperen POLAT, Arş. Gör. Abdullah Sacid ÖRENGÜL, Arş. Gör. Çiçek ÖZGÜR, Arş. Gör. Yavuz ÖZKAN, Arş. Gör. Abdulkadir SAKA, Arş. Gör. Şenel SARSIKOĐLU, Arş. Gör. Gökhan ŞAHAN, Arş. Gör. Oğuz USTA, Arş. Gör. Mustafa UYANIK, Arş. Gör. Vakkas YEĞRİM, Arş. Gör. Kürşat YEMENİCİ, Arş. Gör. Alı YEŞİLYURT, Arş. Gör. Hakan YILDIRIM, Arş. Gör. Aydın Alber YÜCE.

---

* DERGİDEKİ İSİM SIRALAMALARI UNVAN VE SOYADI ESAS ALINARAK YAPILMAKTADIR.

TEŞEKKÜR

DERGİMİZİN C. IX, S. 1, 2 BASILARINDA HAKEM OLARAK KATKIDA BULUNAN AŞAĞIDA İSİMLERİ YAZILI SAYIN ÖĞRETİM ÜYELERİNE TEŞEKKÜRÜ BORÇ BİLİRİZ*...

Prof. Dr. Veysel BAŞPINAR, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Mehmet Emin BİLGE, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Ramazan ÇAĞLAYAN, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Hakan KARAN, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Cemil KAYA, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Tekin MEMİŞ, İstanbul Şehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Prof. Dr. Fatih UŞAN, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Ahmet BAŞÖZEN, Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Ferhat CANBOLAT, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Mustafa ERKAN, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Cengiz GÜL, Melikşah Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. İbrahim ÖZBAY, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Mustafa ÖZEN, Kırıkkale Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Doç. Dr. Sabahattin YÜREKLİ, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Yrd. Doç. Dr. İştah CENGİZ, Kocaeli Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Yrd. Doç. Dr. Yavuz ERDOĞAN, Lefke Avrupa Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Yrd. Doç. Dr. Ömer GEDİK, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Yrd. Doç. Dr. Mustafa Sencer KARA, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Yrd. Doç. Dr. Erdal YERDELEN, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Dr. Hüseyin Akif KARACA, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi

---

* HAKEM İSİM SIRALAMALARI UNVAN VE SOYADI ESAS ALINARAK YAPILMAKTADIR.

İÇİNDEKİLER

ÖZEL HUKUK

Yrd. Doç. Dr. Cafer EMİNOĞLU

Berrin DALGIÇ ALTINTAŞ

Türk Ticaret Kanunu'nun 340. maddesi: Sermaye Şirketleri Hukukunda Sözleşme
Özgürlüğünün Sonu mu? 1

Yrd. Doç. Dr. Dilşad KESKİN

Ergin Kısıtlı Üzerindeki Velâyet Hakkı (Uzatılmış Velâyet) 27

Arş. Gör. Osman DURAN

Arş. Gör. Alı YEŞİLYURT

İl Özel İdaresi Mallarının Haczi 61

Arş. Gör. İsmail Özgün KARAAHMETOĞLU

TTK m. 636/3 ile TTK m. 640 Hükümleri Arasındaki İlişkiye Dair Bir İnceleme 105

Arş. Gör. Aslıhan KAYIK

Basın İş Kanunu Kapsamındaki Gazetecilerin İş Güvencesi Hükümlerinden
Yararlanma Koşulları 153

KAMU HUKUK

Arş. Gör. Abdulbaki GİYİK

Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü ile Suçu Bildirme Yükümlülüğü ve
Bu Yükümlülüklerin Çatışması 175

Arş. Gör. Alı YEŞİLYURT

Hastanın Kişisel Verilerinin Korunması ve İdarenin Yükümlülükleri 215

TEZ ÖZETİ

Arş. Gör. Dr. Aynur CİDECİGİLLER

İdarenin Taraf Olduğu Uyuşmazlıkların Sulh Yoluyla Çözülmesi 281

